

ГРИНЬОВ Борис Вікторович (01. 04. 1956, Харків) — фізик, колекціонер і меценат. Брат [М. Гриньової](#). Кандидат фізико-математичних (1985), доктор технічних (1994) наук, професор (1998), академік НАНУ (2006). Заслужений діяч науки і техніки України (1998). Державна премія України в галузі науки і техніки (1996), премії імені В. Курдюмова (2004) та імені В. Трефілова (2010) НАНУ. Повний кавалер ордена «За заслуги» (2006, 2009, 2013), орден князя Ярослава Мудрого 5-го (2017) та 4-го (2021) ступенів. Закінчив Харківський університет (1978), де відтоді з перервою й працює: від 2007 — завідувач кафедри фізики кристалів. Від 1987 — у НТК «Інститут монокристалів» НАНУ (Харків): 1992–93 — завідувач лабораторії розробки нових матеріалів і конструкцій для сцинтиляційної техніки, від 1993 — вчений секретар, від 1994 — заступник директора з наукової роботи, від 1995 — директор Відділення лужногалоїдних кристалів, 1996–2002 — директор Інституту монокристалів, генеральний директор концерну, 2002–10 та від 2018 — директор Інституту сцинтиляційних матеріалів. 1997–99 — заступник Міністра України у справах науки і технологій. Від 2000 — радник Міністра освіти і науки України, 2001–02 — радник Віце-прем'єр-міністра України. Член Національної комісії України у справах ЮНЕСКО (від 1998). У 2010 — голова Державного комітету України з питань науково-технічного та інноваційного розвитку, 2010–11 — перший заступник голови Державного комітету України з питань науки, інновацій та інформатизації, 2011–14 — перший заступник голови Державного агентства з питань науки, інновацій та інформації України, 2014–17 — директор Державного фонду фундаментальних досліджень України. Представник України в ЦЕРН (Швейцарія; від 2017). Головний

редактор науково-технічної серії монографій «Функціональні матеріали для науки і техніки. Стан і перспективи розвитку». Основними напрямками наукової діяльності є вивчення фундаментальних властивостей сцинтиляційних матеріалів, пошук нових сцинтиляторів, розроблення приладів і пристроїв на їх основі для різних галузей застосування. Разом із А. Бояринцевим організував в Україні виробництво особливо чистих солей для монокристалів, розробив і впровадив технології вирощування великогабаритних сцинтиляційних монокристалів та пластмасових сцинтиляторів для експериментів з фізики високих енергій, зокрема на замовлення ЦЕРН, розробив технологію виготовлення пластмасових сцинтиляторів методом 3D-друку. Разом із І. Тупіциною провадить дослідження з розроблення нових сцинтиляційних матеріалів для експериментів з пошуку «темної матерії» і подвійного β -розпаду. Разом із О. Сідлецьким розробляє удосконалені оксидні сцинтилятори зі швидким відгуком для апгрейду Великого адронного колайдеру у ЦЕРН. Зібрав одну з найбільш представницьких в Україні колекцій, яка нараховує понад 4000 живописних і графічних творів середини 19 — початку 20 ст., а також вітчизняного мистецтва від шістдесятників до нині. Колекція Бориса та Тетяни Гриньових належить до 15-ти найвідоміших колекцій України. За його сприяння видано книгу О. Судакова «Портрет землі» (Х., 2004), буклети виставок; організовано акцію «Шляхами Васильківського: погляд через століття» (2004–06) та ін. Укладено каталоги «Passinato. Живопись и графика из коллекции Б. В. и Т. В. Гриневых» (Х., 2006), «Три художні генерації в колекції Тетяни та Бориса Гриньових» (Х., 2016). Під його редакцією був складений довідник «Підписи і монограми художників України», який тричі перевидано.

Основні праці

Сцинтилляционные детекторы ионизирующих излучений для жестких условий эксплуатации. Х., 1993; Кристаллы сцинтиляторов и детекторы ионизирующих излучений на их основе. К., 1998; Неорганические сцинтилляторы: новые и традиционные материалы. Х., 2000; Спектры органических люминофоров: Атлас. Вып. 1. Х., 2001; Рост кристаллов. Галогениды щелочных металлов. Х., 2002; Оптические монокристаллы сложных оксидных соединений. Х., 2002; Пластмассовые сцинтилляторы. Х., 2003; Scintillator Crystals, Radiation Detectors & Instruments on their Base. Kharkov, 2004; The ALICE experiment at the CERN LHC // J. of Instrumentation. 2008. Vol. 3; Growth of ZnWO₄ crystal scintillators for high sensitivity 2β experiments // IEEE

Transactions on Nuclear Science. 2008. Vol. 55; Growth and luminescent properties of Lu₂SiO₅ and Lu₂SiO₅:Ce single crystalline films // Optical Materials. 2011. Vol. 33; Observation of a new boson at a mass of 125 GeV with the

CMS experiment at the LHC // Physics Letters, Section B: Nuclear, Elementary Particle and High-Energy Physics. 2012. Vol. 716; Сцинтиляційні кристали на основі твердих розчинів заміщення. Х., 2019 (усі – у співавт.).
В. А. Чебанов, О. Й. Денисенко

Бібліографічний опис:

Гриньов Борис Вікторович / В. А. Чебанов, О. Й. Денисенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31678>. – Останнє поновлення : 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).